

penge, må det ske ved et ændringsforslag til finansloven.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 134:

Forslag til lov om forbud mod tobaksreklame m.v.

Af sundhedsministeren (Sonja Mikkelsen).
(Fremsat 13/12 2000).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Holger Graversen (S):

Lovforslaget indeholder ganske enkelt et forbud mod at reklamere for tobaksprodukter af enhver art undtagen i og ved specielle tobaksforretninger og inde i butikker, der sælger tobaksvarer. Disse steder må der kun vises navnet og prisskiltet. Lovforslaget er således en god opfølgning på regeringens folkesundhedsplan og den konkrete lovgivning på tobaksområdet om forbud mod tobaksrygning i skoler m.v., vi allerede vedtog i efteråret.

Formålet med dette forslag er naturligvis også at begrænse de sundhedsskader, som brugen af tobak bevisligt medfører. Både rygere og ikkerygere ved alt om, hvor svært det er at holde op med at ryge. Vi kan bare henvise til, at over halvdelen af rygere ønsker at holde op, hvormod det desværre kun lykkes for en mindre del. Derfor er der al god logik i at gøre alt, hvad vi kan, for at børn og unge ikke bliver rygere, og at der ikke bliver flere nye rygere, og vi mener, at et forbud mod reklamer kan bidrage væsentligt til det.

Det er nemlig ikke rigtigt, som bl.a. tobaksindustrien hævder, at reklamer ikke har indflydelse på især børn og unges lyst til at ryge, og ellers ville man vel heller ikke ofre ca. 34 mio. kr. på reklamer på området. Næh, flere amerikanske undersøgelser blandt 13-16-årige viser, at smarte tobaksreklamer påvirker i negativ retning. Jeg mener også, at smarte tobaksreklamer kan gøre det sværere for mange rygere, der ønsker at gennemføre et rygestop, så vi støtter også rygestopperne med forslaget, og det er der god grund til at gøre.

Sponsorering bliver også forbudt, hvis en sponsorstøtte er betinget af en form for reklame. Men selvfølgelig har alle – også tobaksfirmaer – fortsat lov til at støtte godgørende formål som idræt og kultur, og man kan vel sige, at det ville give tobaksindustrien en dårlig omtale, hvis den med henvisning til dette lovforslag eksempelvis agtede at stoppe støtten til Det Kongelige Teater.

Socialdemokratiet kan altså varmt støtte forslaget om et reklameforbud. Et sådant forbud er i øvrigt allerede lavet i en lang række lande, hvor befolkningen end ikke ryger nær så meget som i Danmark, så vi støtter forslaget.

Gyda Kongsted (V):

I Danmark har vi en fuldt ud lovlig etableret tobaksindustri, og når man har en lovlig industri, kan man ikke samtidig knægte denne lovlige industris ytringsfrihed med et totalt forbud mod at reklamere for egne produkter, uanset om det sker på et offentligt område eller et privat område, jf. ministerens bemærkninger til § 3.

Ministerens intentioner om at begrænse rygning og antallet af nye rygere har Venstre sympati for. Men det er altså ikke den rigtige vej at gå, hvilket analyser jo også bekræfter, når man sammenligner rygning i lande med reklameforbud og lande, hvor der ikke findes reklameforbud.

Allerede i 1999 indgik den daværende regering og den danske tobaksindustri en meget stram og restriktiv aftale om hele reklamesiden, netop for at undgå at unge mennesker under 30 år skulle blive udsat for en reklamestrøm fra industriens side, der kunne skabe nye rygere. Denne aftale er blevet overholdt.

Aftalen af 1999 blev endda så stram, at den i § 10 indeholder en bestemmelse om, at markedsføringen for den danske tobaksindustri ikke må søges omgået ved i stedet for at nævne en tobaksvares navn at anvende et mærke, emblem, symbol m.v. Derfor virker det meget besynder-

ligt, at ministeren i lovforslagets § 3, stk. 2, pkt. 6, giver tilladelse til, at udenlandske tobaksvarefabrikanter, der netop har brugt sådanne andre markedsførings tiltag med produktnavne på tøj og sko, fortsat kan opretholde deres indirekte reklamer med produktnavnene i Danmark. Det vil sige, at lovforslaget ensidigt rammer danske virksomheder og forværrer deres placering i en fremtidig konkurrencesituation, hvilket er helt uholdbart.

Det forlyder samtidig, at Kommissionen i løbet af nogle måneder vil fremsætte et revideret forslag til direktiv om tobaksreklame for hele EU, og Venstre kan derfor ikke støtte lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Vi kan kun beklage, at Venstre endnu en gang kun har en form for sympati over for de tiltag, vi laver for at mindske tobakskader.

Vi har en lovlig tobaksindustri, siger Venstres ordfører, fru Gyda Kongsted. Ja, det har vi. Vi har også lovlige veje, vi har også lovlige biler, men alligevel gør vi alt, hvad vi kan for at undgå trafikulykker, så der er ikke rigtig nogen sammenhæng her. Og med hensyn til de omtalte reklamer for andre produkter med angivelse af navn, f.eks. Marlboro og hvad de hedder, er vi villige til at se på, om man ikke også simpelt hen helt kan forbyde dem.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Fru Gyda Kongsted mener, at dette reklameforbud er udtryk for en knægtelse af ytringsfriheden. Fru Gyda Kongsted mener også, at forbudet mod tobaksreklamer ikke vil nedbringe antallet af rygere eller minimere antallet af nye rygere, og hun mener, at dette er dokumenteret. Jeg har et spørgsmål til fru Gyda Kongsted: Har fru Gyda Kongsted modtaget den meget omfattende dokumentation fra Kræftens Bekæmpelse, som beviser det modsatte?

(Kort bemærkning).

Gyda Kongsted (V):

Til fru Tove Videbæk: Nej, jeg har ikke den analyse fra Kræftens Bekæmpelse, men jeg har en anden analyse, hvor man har gennemgået land for land, både lande hvor der er reklameforbud, og hvor der ikke er reklameforbud, og hvordan

udviklingen har været inden for tobaksforbruget.

Med hensyn til lovlige veje osv., som vi jo selvfølgelig også har, er der jo ikke noget forbud imod at reklamere for de veje, og det er jo netop det, vi taler om.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Jeg vil blot anbefale Venstres ordfører at henvende sig til Kræftens Bekæmpelse, for hvis man er røget ud af adresselisten, synes jeg, det er en skam. Alle vi andre har fået rapporten.

(Kort bemærkning).

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Når fru Gyda Kongsted siger, at hun har oplysningerne fra de lande, der har indført forbud mod reklamer, vil jeg da gerne have at vide: Hvad har det så ført til? Det fik vi ikke noget at vide om, men det kunne da godt være, at fru Gyda Kongsted ved, om det har haft en påvirkning på salget af tobak, om den påvirkning har vist sig specielt hos de yngre, eller om det slet ikke har nyttet noget. Det er jo godt nok at have noget oplysning, men vi andre vil altså også meget gerne have del i den.

(Kort bemærkning).

Gyda Kongsted (V):

Ja, vi kan jo f.eks. tage lande, der ikke har reklameforbud, og det er lande som Danmark, Tyskland, England og Holland. I Danmark er der nærmest status quo siden 1970, i Tyskland er der også status quo, men forbruget er dog steget i 1990'erne og er faldet igen. I England er forbruget faldet drastisk, og her er der ikke reklameforbud, i Holland er det også faldet meget drastisk, og her er der heller ikke reklameforbud. Og nu er det jo reklamer, vi taler om, og det er derfor, jeg også mener, vi skal holde os til det emne.

(Kort bemærkning).

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Man kan jo risikere nogle gange, at der er nogle, der hører efter, hvad man siger, også fra Folketingets talerstol. Fru Gyda Kongsted sagde sådan set, at hun havde nogle oplysninger fra de lande, der har indført reklameforbud, men hun fortalte os ikke, hvad de reklameforbud har afstedkommet. Er det godt, eller er det skidt? Det er jo væsentligt at vide.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Jeg vil håbe, at fru Gyda Kongsted får tilsendt det materiale fra Kræftens Bekæmpelse, men da ordføreren ikke har fået det, kan jeg nævne fire helt konkrete undersøgelser blandt 13-16-årige, som samstemmende viser – det er de oplysninger, de unge selv giver – at det påvirker til at prøve på at eksperimentere med røg.

(Kort bemærkning).

Gyda Kongsted (V):

Angående de forskellige analyser og statistikker så synes jeg, vi skulle tage sådan en høring i vores sundhedsudvalg. Det, det her drejer sig om, er, at det er en lovlig industri, hvor man vil gå ind og knægte ytringsfriheden ved at lave reklameforbud. Det er det, vi taler om.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Yvonne Herløv Andersen og hermed den sidste korte bemærkning til Venstres ordfører.

(Kort bemærkning).

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Så vil jeg bare anbefale fru Gyda Kongsted ikke at vove sig derud, hvor hun ikke kan bunde, og så i stedet for holde sig til det korte statement, der kom her.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Gyda Kongsted, og så går vi tilbage til ordførerrækken, i hvert fald hvis ikke der sker noget helt usædvanligt.

(Kort bemærkning).

Gyda Kongsted (V):

Meget hurtigt skal jeg sige, at hvor der er reklameforbud, er forbruget steget i 2 lande, uændret i 12 lande, i 7 lande er det faldet 0,5 pct., i 6 lande 5-10 pct. og i ét land 10-15 pct.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Birthe Skaarup for en kort bemærkning, også sidste omgang så.

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Jeg ved ikke, om fru Gyda Kongsted har tænkt lidt over det, men kunne det tænkes, at faldet kunne være almindelig oplysning i landene i forhold til det sundhedsskadelige i at ryge?

(Kort bemærkning).

Gyda Kongsted (V):

Til fru Birthe Skaarup. Ja, det var faktisk det, jeg prøvede at fortælle uden at gå for meget ned i dybden. Vi skal have nogle andre tiltag i gang og ikke gå ind og knægte nogle virksomheder. Men der skal noget forebyggelse til.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Henriette Kjær som ordfører.

Henriette Kjær (KF):

Da man behandlede det her spørgsmål i EU, var vi af den opfattelse, at et forslag om et forbud mod tobaksreklamer vil være at skyde over målet i debatten om tobak, og det mener vi stadig. Vi tror ganske enkelt ikke, det er vejen frem at forbyde reklamer for et i øvrigt lovligt produkt, som alle kan købe stort set alle steder, ligesom vi også synes, det er helt unødvendigt at forbyde sponsorering.

I Det Konservative Folkeparti synes vi, det er direkte hysterisk at forbyde parasoller eller askebægre med påtrykte reklamer. Hvad skulle det dog hjælpe, må jeg spørge.

Formålet med lovforslaget skulle være at begrænse de sundhedsskader, som brug af tobak medfører, og især at undgå, at flere begynder at ryge.

Vi er enige i, at vi politisk skal medvirke til at få flere rygere til at holde op med at ryge eller ryge mindre, samt at vi skal forsøge at få færre nye rygere. Men vi tror slet ikke, at det her er vejen frem. Det er nærmest en undervurdering af den danske befolkning, hvis man mener, at et smart udformet askebæger skulle få et menneske til at begynde at ryge. Det er helt andre forhold, der gør sig gældende.

Efter min bedste overbevisning er reklamerne med til at erobre markedsandele for et allerede eksisterende marked, således at hvis en ryger har et bestemt tobaksfirmas logo liggende i baghovedet, kan det være, at vedkommende vælger det mærke næste gang, der skal købes cigaretter.

Vi ved jo alle, at nogle reklamer interesserer os, mens andre ikke gør. Altså jeg får ikke lyst til at blive gør det selv-kvinde, selv om jeg læser kataloger fra byggemarkeder. De reklamer bider simpelt hen ikke på. Jeg er heller ikke blevet ryger af at se tobaksreklamer, og der er intet i lovforslaget, der overbeviser mig om, at forbud mod tobaksreklamer vil give et mærkbart fald i antallet af rygere. Det mener jeg i øvrigt også at den debat, der udspillede sig lige før, viste.

Faktisk synes jeg, man kan kalde forslaget direkte uklogt, i og med at det umuliggør en præsentation af eventuelle nye og mildere tobaksprodukter. For tiden er der en diskussion om begrebet light. Er cigaretterne mildere, eller indhæler man på sådan en måde, at de i virkeligheden i sidste ende slet ikke er milde? Det er der en del forvirring om for tiden. Men hvis vi nu antager, at lightcigaretterne er mindre sundhedsskadelige end de almindelige cigaretter, eller man opfinder en ny cigaret, der i hvert fald er det, så er det da et problem, at man ikke må reklamere for det og komme med den forbrugerplysning.

Til gengæld vil det være tilladt at reklamere for produkter, der er markedsført under samme navn som et tobaksprodukt. Det, jeg kan komme i tanker om i den forbindelse, er Marlboro eller Camel, der laver tøj og sko.

Og helt ærligt, når man nu ønsker den lov, så burde der da være lighed for loven. Det er et klokkeklart knæfald for de store, multinationale virksomheder, og det er så de store, der har fået opbygget den her bibeskæftigelse.

Men reklamerne for cigaretterne og tøjet er jo stort set identiske. Så når man ser Marlboromanden komme ridende, er det så for cowboybukserne, eller er det for cigaretterne? Det synes jeg simpelt hen er en hån mod dansk industri.

Desuden er forslaget uklart. Kan der ydes sponsorstøtte til kulturarrangementer og lignende, og i givet fald: Må de vise deres logo? Må House of Prince få sit logo vist, når de sponsorerer opsætninger på Det Kongelige Teater, og må de i det hele taget sponsoreres?

Jeg synes virkelig, at det her forslag er noget makværk, et slag i luften, så den gode samvittighed er velbevaret, men helt uden effekt, det er, hvad det er. Vi foreslår i stedet, at man aktivt går ind på arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner og tilbyder rygestopkurser og ikke bare ved at lægge 10 pjecer i kantinen, men ved aktivt at motivere og møde folk ansigt til ansigt. Det vil give meget, meget mere.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Jeg må nok sige, at jeg var temmelig overrasket over den meget bombastiske afvisning af det her meget fornuftige forslag fra fru Henriette Kjærs side, som oven i købet siger, at det er hysterisk.

Det vidner noget om, at De Konservative ikke mener, at det er et af de største sundhedsproble-

mer, og at vi må tage mange forskellige midler i anvendelse.

Jeg kan forstå på fru Henriette Kjær, at det dér med reklamer virker altså slet ikke på nogen. Kan jeg så forstå det på den måde, at fru Henriette Kjær mener, at de mange, mange millioner, som tobaksindustrien bruger, dem smider de bare ud i den blå luft og regner overhovedet ikke med at få noget som helst for dem?

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Fru Henriette Kjær mener, at det er hysterisk og unødvendigt at forbyde reklame for tobak, og udtaler spørgende, hvordan det dog skulle hjælpe.

Jeg vil gerne henvise til rapporten og dokumentationen fra Kræftens Bekæmpelse, hvor der står, at resultater fra en amerikansk test af ikke-rygende unge underbygger hypotesen om, at tobaksreklamer endda ret markant ansporer unge til at overveje rygning. Ikke engang familiens rygevaner spiller så stor en rolle som tobaksreklamerne.

Kan dette overhovedet ikke rokke ved fru Henriette Kjærs aversion mod tobaksreklamer?

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Det skuffer mig meget, at den konservative ordfører, fru Henriette Kjær, som varmt gik ind for vores forbud mod rygning i skoler osv., nu laver en kovending, for at sige det rent ud. Jeg er nervøs for, at Det Konservative Folkeparti i den sag lader sig dirigere af tobaksindustrien. Det er beklageligt.

Vil fru Henriette Kjær benægte, at reklamer indvirker på børns og unges overbevisning? Vi kan se det f.eks. før jul. Hvis der er en stærk reklame for et bestemt legetøjsprodukt, så bliver der et boom i salget af netop det legetøj til jul. Det ved enhver.

Så det dér med Marlboro og andre mærkevarer er vi villige til at se på, for at det ikke skal virke konkurrenceforvridende.

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Jeg vil meget gerne medgive fru Anni Svanholt, at rygning er et af de absolut store sundhedsproblemer, men vi vil ikke være med til at lave en lovgivning, der ikke virker, og vi tror ikke på det her.

Jeg sluttede af med at komme med forslag til nogle andre tiltag. Vi støttede varmt forbudet mod rygning i daginstitutioner og skoler; vi vil også gerne være med til andre tiltag. Men jeg tror ikke på det her, og jeg vil ikke være med til at vedtage noget, bare fordi det ser pænt ud i protokollen.

Jo, reklamer virker, men det skal jo være en bestemt målgruppe. Vi hørte fra Venstres ordfører, at antallet af rygere har været konstant i Danmark i de seneste år. Det viser jo, at der ikke er kommet flere rygere. Men som jeg også nævnte i min ordførertale, så er det med til at flytte markedselementer.

Til fru Tove Videbæk. Nu er det sådan, at vi har meget skrappe annonceringsregler i Danmark. Vi har en markedsføringslov, som de slet ikke har i USA, hvor de massivt gennem tv til målgrupper af unge under 18 år kan gå massivt ind med reklamer. Sådan er det ikke i Danmark, og derfor kan man ikke sammenligne de to ting.

Til den socialdemokratiske ordfører siger jeg tak for tilkendegivelsen til sidst om, at man gerne vil debattere, hvor grænsen går mellem livsstilsprodukter og cigaretter. Det ser jeg frem til.

Men så synes jeg, det var et meget groft og upassende angreb på Det Konservative Folkeparti at sige, at vi her lader os dirigere af tobaksindustrien.

Jeg bliver nødt til at gentage: Vi tror ikke på, at det her lovforslag virker. Det er derfor, vi ikke vil være med. Vi vil gerne være med til at minimere antallet af rygere, men undskyld mig, det her er ikke vejen frem for os. Jeg tror ikke på det.

Og så med hensyn til legetøj. Der er det sådan, at man har x antal kroner, man vil bruge på at give sine børnebørn eller børn en julegave, og de penge skal bruges til legetøj. Og hvis der så er en speciel dukke, der er meget reklame for, så køber man den frem for et andet stykke legetøj.

Og det er det samme med cigaretter. Man ryger 40 om dagen, og dem, man så køber, er måske dem, der bliver reklameret mest for.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Jeg medgiver, at meget i politik er en trossag. Men vil fru Henriette Kjær helt afvise de dér konkrete undersøgelser fra amerikansk side, der viser, at reklamer påvirker børn og unge?

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Jeg kan forstå, at fru Henriette Kjær dog anerkender, at reklamer virker. Men det er måske så ikke lige i de her tilfælde.

Jeg opfatter de svar, der blev givet, som et knæfald for industrien. Og det giver mig anledning til at spørge: Nu har det jo tidligere været oppe, hvordan tobaksindustrien er fantastisk god til lobbyvirksomhed og påvirker meget kraftigt i mange sammenhænge, og det dér med sponsorering er De Konservative så også imod.

Man kunne jo få den opfattelse, eller man kunne have den tanke, om det er sådan, at der er partier, der bliver sponsoreret af industrien. Men det håber jeg da at fru Henriette Kjær kan afkræfte her.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Fru Henriette Kjær mener ikke, at man kan sammenligne tobaksreklamer i USA og i Danmark, men så lad os forsøge et andet område.

Fru Henriette Kjær var i sin ordførertale inde på spørgsmålet om ting og sager, altså merchandise, med tobakslogoer på, og der vil jeg da gerne henvise til en anden undersøgelse, som viser en dosisresponsammenhæng mellem antallet af CPI'r, og CPI'r det betyder Cigaret Promotional Items, altså merchandise, ting, der bærer cigaretlogoer. Der er en sammenhæng mellem det antal ting med cigaretlogoer, som unge ejer, og den unges rygning. Jo flere af sådanne ting, de unge ejer, jo større er sandsynligheden for, at ejeren er ryger eller eksperimenterer med at ryge.

Kan det så være med til at rokke ved fru Henriette Kjærs aversion?

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Ja, det vil jo så vise sig nu. Fru Henriette Kjær.

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Jeg må sige til hr. Holger Graversen, at jeg bliver altså nødt til at afvise de amerikanske undersøgelser. Der kan godt være noget i dem, men vi kan ikke direkte overføre dem til danske forhold.

Som jeg også svarede før: Man har helt anderledes annonceringsmetoder i USA, end vi har herhjemme, hvor vi heldigvis har indrettet os på en fornuftig måde, hvor vi tager hensyn til unge mennesker, som vi ikke ønsker skal påvirkes af

ikke nødvendigvis direkte reklamer, men det kan være de her livsstilsmagasiner, man også vil sende på gaden. Jeg er enig i, at det ikke er en god ting at dele dem ud på skoler og lignende.

Til fru Anni Svanholt vil jeg sige: Debatniveauet er simpelt hen for lavt. Fordi man løber tør for argumenter i debatten, så spørger man, om et parti er sponsoreret af tobaksindustrien. Jeg må bede fru Anni Svanholt skrive, for jeg kan forstå, at det her spørgsmål er fru Anni Svanholt meget optaget af. Og adressen på Det Konservative Folkeparti er Nyhavn 4, postnummeret kan fru Anni Svanholt slå op, og så kan fru Anni Svanholt spørge vores generalsekretær. Det hører ikke hjemme her i Folketingssalen. Jeg kan ikke svare på det, jeg synes, det er for lavt.

Så vil jeg sige til fru Tove Videbæk, at det er jo klart, at hvis man ryger cigaretter, så har man også brug for et askebæger. Og man kan måske godt lide den livsstil, man har, i og med at man ryger, og så vil man gerne have et askebæger. Det er en kendt sag, at de her askebægre, der er smart udformede, bliver hugget. Og det er jo kun rygere, der tager dem, for hvad skal en ikkeryger bruge et askebæger til? Derfor er det jo klart, at der er en sammenhæng mellem dem, der ryger, og så dem, der har de her udenoms-ting.

Så det finder jeg sådan set helt naturligt. Det synes jeg ikke der er noget underligt i.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Fru Tove Videbæk for en kort bemærkning, og det er nummer tre og dermed den sidste. Og derefter har fru Svanholt også ønsket en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Fru Henriette Kjærs svar på mit tidligere spørgsmål opfatter jeg som historien om, hvad der kom først, om det var hønen eller ægget.

Fru Henriette Kjær mener, at vi i Danmark indretter os på en fornuftig måde, og mener dermed, at vi ikke kan bruge de amerikanske undersøgelser til noget som helst. Men er det sådan, at fru Henriette Kjær mener, at vi på alle områder generelt i samfundet ikke kan bruge amerikanske undersøgelser til noget som helst?

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Jeg er ærligt talt noget overrasket over den reaktion fra fru Henriette Kjærs side, for jeg har da

noteret mig med tilfredshed, at også De Konservative har været meget optaget af at få kulegraven tobaksindustriens virke i Danmark, og at vi faktisk havde fået et tilsagn fra den forrige sundhedsminister om, at der blev lavet en grundig undersøgelse, herunder altså den sammenhæng, der kunne være til partier osv.

Så jeg synes, det er meget relevant, og jeg synes, at det var meget fint, at der var en række partier, der sådan set kom med den opfordring.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Ønsker fru Henriette Kjær at runde af, inden vi går videre i ordførerrækken?

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Jeg synes sagtens, man kan bruge mange videnskabeligt dokumenterede undersøgelser fra USA til mange ting. Men i det her tilfælde har vi indrettet os meget forskelligt; vi har også tradition for at opføre os meget forskelligt, i og med at medierne trods alt, selv om de spiller en større og større rolle i Danmark, spiller en meget stor rolle i USA. Man har ikke samme restriktioner i forhold reklamer i tv-mediet, som vi har i Danmark, og man har heller ikke den beskyttelse af mindreårige og unge, som vi har i Danmark.

Derfor mener jeg ikke, at det er sammenligneligt i det her tilfælde. Men jeg mener, at i mange andre tilfælde er det selvfølgelig sammenligneligt, og der kan man bruge undersøgelser fra USA.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Fru Anni Svanholt som ordfører.

Anni Svanholt (SF):

Hvert år dør 12.000 mennesker af sygdomme, der kan henføres til rygning, og danskerne er stadig et af de mest rygende folk i den vestlige verden. Det er desværre en kendsgerning, en kendsgerning, der kalder på politisk handlekraft.

Den leverede Folketinget bl.a. lige før jul, hvor der blev vedtaget en lov, der sikrer børn og unge røgfri miljøer. Det var et stort fremskridt.

Men vi vil videre. Der skal gøres en ekstraordinær indsats for at undgå, at unge begynder at ryge. En indsats for at forebygge, at børn og unge begynder at ryge, er af afgørende betydning for at reducere antallet af rygere i fremtiden. For undersøgelser viser nemlig, at tre fjerdedele af rygerne begynder at ryge, inden de er

fyldt 16 år. Og her er det, at et forbud mod tobaksreklamer bl.a. har betydning.

Der er en solid dokumentation for, at børns og unges tobaksforbrug påvirkes af livsstilsannoncer og brugen af mærkevarer. Men et forbud kan ikke stå alene. Prisen på tobak har selvfølgelig også stor betydning for unge mennesker. Afgifterne skal derfor ikke sættes ned. Hvis der er EU-problemer, burde man dér kunne blive enige om, at det er fornuftigt med høje afgifter set ud fra en sundhedsmæssig synsvinkel, ligesom det er vigtigt at fjerne de tilsætningsstoffer fra tobakken, som øger afhængigheden.

Derudover mener vi, at samfundet til stadighed skal være ansvarlig for at give en objektiv oplysning om rygningens skadelige virkninger, ligesom der hele tiden skal være vilje og evne til at tage utraditionelle instrumenter i anvendelse for at få nedbragt antallet af rygere.

Hvis antallet af rygere skal nedsættes, skal oplysningen suppleres med rådgivning og tilbud om hjælp til rygeafvænnelse. SF mener, at nogle af de midler til forebyggelse, som vi fik afsat på finansloven, skal bruges til rygeafvænnelse. Her får vi meget sundhed for pengene.

Den anden del af lovforslaget vedrører forbud mod sponsoring og uddeling, der har til formål at fremme omsætningen af tobaksvarer. Det støtter vi også, og vi kan ikke forstå, hvorfor den del først skal træde i kraft to år efter forbudet.

SF er klar over, at rygning i lighed med andre forhold såsom arbejdsmiljø og alkohol skader på forskellig måde alt efter, hvilken social status mennesker har, og hvilken livsstil de i øvrigt fører. Men det bortforklarer altså ikke, at rygning er meget sundhedsskadeligt og er den væsentligste årsag til den høje dødelighed, vi har i Danmark. Tobaksrygning er den enkeltfaktor, der har størst indflydelse på folkesundheden.

Jeg er meget tilfreds med at høre udtalelserne fra hr. Holger Gravesens side om, at man også er indstillet på at se på de mere indirekte reklamer, og jeg håber også, at det vil være muligt under udvalgsarbejdet at få en drøftelse af, hvorfor det lige netop skal være 2 år, man skal vente med at effektuere sponsorforbudet.

Vi mener altså, at det må kunne afkortes. Ellers må der være nogle helt, helt, helt specielle, gode forklaringer på det.

Kort sagt vil jeg afslutningsvis sige: Livet er for kort til tobak. Vi støtter forslaget.

Birthe Skaarup (DF):

Ingen tvivl om rygningens skadelige virkninger. Vi har vedtaget forslag her i Folketinget, der sender klare signaler til befolkningen, ikke mindst børn og unge, om, at det har negative konsekvenser for sundhedstilstanden, såfremt man ryger.

Forslaget mod reklamering for tobaksvarer er næsten totalt, for med det foreliggende forslag kan kun tobakssalgssteder få lov til at udstille tobaksvarer og prisskilte for dem i de respektive butikslokaler.

Det er Dansk Folkepartis opfattelse, at der må gøres en ekstra indsats for at højne folkesundheden i Danmark, herunder sygdomme, der har baggrund i rygning, og det er nødvendigt med en indsats for at ændre tobaksforbruget.

Dansk Folkeparti har da også derfor fremsat forslag her i salen om, at der skal kunne reklameres for lægemidler til rygeafvænnelse, der har dokumenteret effekt, ligesom tobaksvarer skal påføres klare varedeklARATIONER for at advare mod de skadelige virkninger, der er ved at ryge. Og her må jeg jo så bare konstatere, at den manglende opbakning til disse forslag kunne mærkes, så det battede.

I sundhedstjenestens ærinde vil Dansk Folkeparti være at finde dér, hvor vi også støtter rygeforbudet i skoler, institutioner og lignende. Det har vi gjort her i Folketingssalen, og det vil vi også gøre fremover, når der kommer lignende forslag.

Vi er som sagt udmærket klar over rygningens farlighed, men vi mener, at indtil videre må det være fuldt legalt at sælge og fremstille tobaksvarer samt distribuere disse i Danmark, og så længe det er det, mener Dansk Folkeparti, det er forkert at forbyde at reklamere for et lovligt produkt.

Desuden synes vi, at der sker en umyndiggørelse af befolkningen, og at vi fratager det enkelte menneske den frihed, som vi godt kan lide i Dansk Folkeparti, nemlig ansvaret for sig selv, at kunne tage stilling til i det her tilfælde reklamer.

Selve reklamen tror vi ikke på vil mindske tobaksrygningen, men gode reklamer kan godt flytte brugen af diverse tobaksmærker. Man kan sætte spørgsmålstejn ved, hvad der ellers skulle forbydes at reklamere for af sundhedsskadelige ting. Hvad med alkohol? Hvad med fedt slik? Og hvad med biler? Sidstnævnte oser, vi indånder skadelige stoffer, når vi færdes i byerne, og

hvad får det af konsekvenser for vores helbred? Det ved vi udmærket.

Endelig kan vi jo heller ikke udelukke reklamer. Hvad med Internettet? Her kan befolkningen surfe sig ind på diverse tobaksreklamer. Skal man sætte koder ind her, ligesom nogle har foreslået vedrørende pornografi?

Det er derfor, vi synes, at det bliver svært at håndhæve. Hvad med plasticposer? Hvad med lightere? Tobaksreklamer findes også i udlandet. Må vi ikke sælge udenlandske blade og aviser her i landet? Der er jo også tobaksreklamer i Rejselysten er stor i Danmark, og hvad med varer, som sælges identisk med tobaksvarer? Andre ordførere har nævnt et par eksempler.

Ingen tvivl om, at vi i Dansk Folkeparti mener, at vejen frem er, at vi skal få unge så vel som ældre til at holde op med at ryge. Vi vil have mere oplysning, vi vil have mere information, og det skal ske aktivt – aktivt – og det kan ikke pointeres længe nok og godt nok. Reklame for varer skal bestå, så længe det er lovligt at fremstille, sælge og distribuere disse her i Danmark.

Så vil jeg godt lige sige med hensyn til tidspunktet for ikrafttrædelse, at vi mener, det er fuldstændig vanvittigt, at man, såfremt loven bliver vedtaget, lader den træde i kraft allerede den 1. juli år 2001. Det skal være sådan, at firmaerne har mulighed for at indstille sig på anden markedsføring.

Men Dansk Folkeparti kan ikke tilslutte sig forslaget her. Vi vil hellere have en aktiv indsats mod rygning blandt unge og borgere i det her land i al almindelighed.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Det har jo været undervejs et langt stykke tid, det har også været drøftet i Europaudvalget igennem uendelig lang tid. Alle nuancer har været fremme lige fra ytringsfrihedens knægtelse og videre frem; det er jeg da vidende om.

Jeg tror, det her er et sundhedsmæssigt problem, som mangler erkendelse politisk. Der er jo mangel på politisk erkendelse, for nogle af ordførerne kunne jeg godt tro havde befundet sig ved en debat i Erhvervsudvalget. Dét er vi ikke.

Det er et sundhedsmæssigt problem, vi står med. Og før man vil erkende alvoren i problemet, flytter vi ikke ret meget. Vi er så nogle i Folketinget, der stadig væk forsøger at skubbe på for at gøre det forståeligt.

Man behøver heller ikke at argumentere for, om et reklameforbud ville virke. Jamen det gør

det da. Det har især indflydelse på ganske unge mennesker, og dem vil vi jo så gerne have ikke begynder at ryge. Det er det, der er så vigtigt.

Danmark er et liberalt land, når det drejer sig om sundhedspolitik og oplysning. Jeg må nok sige, at man er kommet til kort, når det drejer sig om tobakken. Derfor kan det også blive nødvendigt at bruge det forslag, som jeg derfor vil rose regeringen for at have fremsat, implementeringen af et direktivforslag, selv om det er blevet afvist ved dom i EU. Der kommer vel nok et nyt, og så må vi så tage debatten én gang til, men det bliver jo så udelukkende i Europaudvalget. Det er jo ikke så dårligt.

Men forslaget er, som det har været drøftet her, delt op i to. Første del retter sig jo helt klart efter regeringens folkesundhedsprogram, som jeg synes man følger pænt op på. Jeg ved, hvor vanskeligt det kan være at komme igennem. Jeg havde gerne set, at de tiltag, der havde været, havde været kraftigere. Det tror jeg i øvrigt også den siddende sundhedsminister gerne ville, men det ville Folketinget ikke. Vi går med snor i sutskoene, meget små skridt, som hun siger, Lisbet Dahl, meget små skridt, men vi kommer da fremad. Og det her det går også igennem Folketinget.

CD støtter det også, men jeg vil tro, der er en eller to, der tager dissens. Det vil afhænge af den debat, vi får om sponsorering. Jeg tror nok, det er betydende for mange, hvordan den løber af.

Når nu der er blevet talt om to tobaksfirmaer, som også har items, som det hedder, når det drejer sig om sko, bælt, tasker osv., så er det jo nogle smarte ting, de sælger, og det har en ganske klar forbindelse med tobakken. Der er ingen tvivl. De har jo fået en frist til at ændre deres logo, og det har de sådan set indstillet sig på. Flere firmaer har jo lagt det om, så der ikke er en genkendelighed i de to ting. Det synes jeg også skal have sin tid, og jeg synes, det er helt fint, når de gør det, for de eksempler, jeg har set indtil nu på, hvordan man gør det, viser, at der ingen sammenlignelighed er i de to ting. Man kan så sige, at selve navnet jo er det samme, men det vil jeg mene betyder mindre i den her forbindelse, for logoet er det, der springer i øjnene.

Der var en artikel i går i Politiken, nej, det var i Jyllands-Posten – sådan kan man tage fejl – hvor der stod: »Forestil Dem et land, hvor det både er lovligt og acceptabelt, at tiårige køber cigaretter, hvor det er normalt for elever at ryge i skolen, hvor rygning under graviditet er almindeligt, hvor nyfødte er undervægtige, hvor gen-

nemsnittslevealderen er blandt de laveste i Europa, hvor hvert femte dødsfald skyldes rygning, og hvor ingen tilsyneladende bekymrer sig om det.«

Det er jo den situation, vi står i. Derfor er det ufatteligt for mig, at man ikke i de to store partier på den borgerlige fløj har indset, at problemet altså er alvorligt.

Inger Marie Bruun-Vierø (RV):

Jeg kan da lige fortsætte der, hvor fru Yvonne Herløv Andersen slap, for det minder jo om regeringernes holdninger til aids i Afrika; dér er der også en stor berøringsangst.

Tobaksrygning er skadeligt, og det står ikke til diskussion. Tobaksrygning er en af de væsentligste årsager til kræft, hjerte-kar-sygdomme og lunge- og luftvejssygdomme, ligesom rygning er en væsentlig årsag til tidlig død.

I Europa er danskerne, som også fru Anni Svanholt sagde, et af de mest rygende folk. Med denne viden i baghovedet ser vi det i Det Radikale Venstre som vores pligt at forsøge at bringe det høje antal af sygdomstilfælde og dødsfald forårsaget af tobaksrygning ned.

Et af målene i regeringens folkesundhedsprogram 1999-2008 er således også at reducere antallet af rygere, dels gennem rygestop, dels gennem en begrænsning af antallet af nye rygere. Det kan være svært at bringe antallet af rygere ned. Folk, der har røget gennem længere tid, har, som vi alle ved, svært ved at holde op, men vi kan gøre noget for at reducere antallet af unge, der begynder at ryge.

Diverse undersøgelser har som bekendt vist, at især unge er påvirket af tobaksreklamer. Vi har allerede i dag et forbud mod tobaksreklamer i radio og tv. Med det fremsatte lovforslag indføres et fuldstændigt forbud mod reklamer for tobaksvarer med meget få undtagelser. Der indføres endvidere forbud mod sponsorering fra tobaksfirmaers side og mod uddeling, der har til formål at fremme afsætningen af tobaksvarer.

Vi ved, at lovgivning eller kampagner ikke alene kan ændre folks rygevaner, men det er de mange små skridt, der tilsammen gør udslaget.

Det Radikale Venstre mener, at det fremsatte lovforslag vil være en medvirkende faktor her til, og vi kan på den baggrund stemme for lovforslaget, og jeg vil også føje til, at vi selvfølgelig er villige til at diskutere både overgangsbestemmelser og sponsoreringsreglerne, som de er udformet, når vi nu når frem til udvalgsarbejdet. Jeg havde i hvert tilfælde svært ved at forklare

sponsoringsbestemmelserne i dag for min folketingsgruppe, så det kunne måske nok i sig selv være en indikator for, at vi lige havde behov for at få drøftet dem igennem en gang til.

Søren Kolstrup (EL):

Da vores sundhedspolitiske ordfører ikke kan være til stede, skal jeg meddele følgende:

I Enhedslisten er vi glade for, at det endelig er kommet så vidt, at sundhedsministeren har fremsat lovforslag om at forbyde tobaksreklamer, og herunder forbud mod, at tobaksfirmaer optræder som sponsorer. Det er rystende, at der har skullet gå så mange år, før det endelig ser ud til, at et forbud mod tobaksreklamer kan indføres.

Der er ingen tvivl om, at tobaksreklamer er sat i verden for at sælge tobak. Der er heller ingen tvivl om, at tobak dræber mange. Således ved man, at når der står en gruppe på ti unge i en skolegård og ryger, vil én af dem dø af lungekræft, og hvis de bliver ved med at ryge også i voksenalderen, vil de i gennemsnit få 20 år mindre at leve i.

Forskellige dele af erhvervslivet har i mange år tjent penge på denne industri, herunder ugeblade og aviser, som har solgt reklamesider til tobaksindustrien. Imens har det offentlige forsøgt at kurere de syge og har brugt store summer på oplysningskampagner om tobak.

Sammenblanding af rygning og f.eks. støtte til sportsaktiviteter er også helt hen i vejret og kan nemt give nogle forkerte signaler om, hvad der er smart. Også den diskrete sponsorering af foreningen Hensynsfulde Rygere, der foregik i mange år, var et signal om, at det totale forbud mod sponsorering er godt.

Et forbud som dette er helt på sin plads. Rygning er i den grad bevist at være sundhedsskadeligt og vanedannende, og derfor er vi nødt til at gå meget langt for at begrænse anvendelsen af tobak.

Det har været ulideligt at se på, at der blev reklameret så kraftigt for tobak, samtidig med at der blev ført store kampagner for at stoppe med at ryge. Sædvanen tro er det EU, som fremstår mest absurd, idet EU poster penge i at opfordre til at stoppe med at ryge tobak, samtidig med at EU direkte støtter tobaksdyrkning.

Vi mangler stadig at få forbudt de tilsætningsstoffer i tobakken, som fremmer afhængigheden, og her kan jeg komme med den glædelige meddelelse, at Enhedslisten genfremsætter sit beslutningsforslag herom.

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Jeg ved godt, at det ikke er pænt at spørge en vikar for ordføreren, men jeg synes, det *skal* siges fra Folketingets talerstol, for jeg er faktisk meget, meget skuffet over Enhedslistens holdning.

Da vi havde forslaget om forbud mod rygning i skoler og daginstitutioner, var Enhedslisten ikke villig til at stemme for. Man mente ikke, at det ville have nogen effekt, på trods af at jeg faktisk mener, at den måde, man får flest til at ryge på, jo netop er, hvis der står en ældre elev, en elev, som de yngre elever ser op til, en rollemodel, der står og ser smart ud med en cigarett og ryger i skolegården.

Men Enhedslisten ville ikke være med til at vedtage et forbud imod rygning i disse folkeskoler og i øvrigt også i daginstitutioner, men så snart det er reklamer, hvor der ligesom i det andet tilfælde heller ikke er den dokumentation, så vil man gerne.

Den forskel har jeg altså svært ved at få øje på, og jeg vil gerne spørge ordføreren her, hvis det er muligt for vikarordføreren at svare, hvorfor man lægger det her snit, hvorfor man ikke vil være med til et forbud mod rygning i daginstitutioner og skoler, men et forbud mod tobaksreklamer.

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Lige til reserveordføreren til at tage med hjem til ordføreren kunne jeg godt lide at vide, hvorfor man ikke kunne støtte Dansk Folkepartis forslag her i Folketingssalen om reklamer imod rygning, nemlig for rygeafvænningsmidler. Det synes jeg, at man lige skulle skrive sig bag øret i Enhedslisten.

Endelig kunne det her forslag jo lige så godt ligge i Erhvervsudvalget, som det kan ligge i Sundhedsudvalget.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Søren Kolstrup, hvis han har lyst.

(Kort bemærkning).

Søren Kolstrup (EL):

Jeg er da bæret over den opmærksomhed, der er blevet tildelt reserveordføreren, som det blev sagt.

Jeg kan gøre opmærksom på, at for Enhedslisten er det generelt utrolig vigtigt at skelne mellem udbudssiden og efterspørgselsiden. Vi har den opfattelse, at der principielt slet ikke er no-

gen grund til at producere gift i det her samfund, hvad enten vi taler om miljø, eller vi taler om denne her side af sagen. Vi har aldrig haft nogen skrupler over, at bevidste mennesker bevidst griber ind i produktionsapparatet, og det er jo den diskussion, vi står over for her; den er principiel og vigtig, og det er også derfor, vi har forskellen.

Vi har intet imod – tværtimod mener vi, det er meget væsentligt – at vi begrænser kapitalejernes, pengemagtens udfoldelse på det her punkt.

Tove Videbæk (KRF):

Dette lovforslag er et skridt i den rigtige retning og en klar holdningstilkendegivelse om tobaksvarers sundhedsskadelige virkninger. Især blandt børn og unge er der brug for en forebyggende indsats mod rygning. Specielt den indirekte reklame har stor betydning for børn og unges rygedebut og tobaksforbrug.

Et reklameforbud ændrer måske ikke etablerede rygeres forbrug, men der er solid dokumentation for, at børn og unges tobaksforbrug påvirkes af livsstilsannoncering, altså annoncer, der f.eks. påstår, at man bliver tynd, glad, afslappet eller noget i den stil, hvis man ryger. Og vi ved, at tre ud af fire rygere begyndte at ryge, før de blev 16 år.

Hvis bare nogle få procent af alle unge mennesker får lyst til at prøve at ryge, fordi nysgerigheden vækkes af reklamer, ja, så mener jeg, at det er grund nok til at forbyde reklamerne. Jo flere hindringer vi kan sætte op imod rygning, jo bedre.

For Kristeligt Folkeparti må det gerne følges op med et forbud mod salg af tobak til børn op til 15 år. Allerede nu går 75 pct. af alle danskere ifølge Kræftens Bekæmpelse faktisk ind for et sådant forbud.

Når man ser på tobakkens talstatistikker, ser de rygende sorte ud. Danskerne er et af de mest rygende folkefærd i den vestlige verden. Tobakken er den største enkeltstående dræber i Danmark med 13.000 årlige dødsopfre. Det er næsten dobbelt så mange ofre, som de ni andre dødsårsager på dødens topti kræver tilsammen. Det er tankevækkende, og derfor hører det heller ingen steder hjemme at sammenligne med reklamer for slik og plasticposer, som fru Birthe Skaarup gjorde det.

I lyset af tobakkens farlighed mener vi i Kristeligt Folkeparti, at der er brug for nytænkning. Regeringen fremlagde sidste år et visionært fol-

kesundhedsprogram, og i forlængelse af dette kommer nu L 134.

Det er helt klart, at tobaksindustrien ikke er særlig glad for dette forbud. Det kan man vist kalde en underdrivelse, det, jeg dér sagde.

Tobaksindustrien siger bl.a. i sit høringssvar, at Danmark ikke har nogen international forpligtelse til ved lov at indføre restriktioner af den art, som vi behandler nu, og det er naturligvis helt sandt, men Danmark har så sandelig da en forpligtelse over for sine egne sønner og døtre, over for sine egne børn og over for alle danskere, en forpligtelse til at begrænse de sundhedsskader, som brug af tobak medfører, og især at undgå, at flere begynder at ryge.

Tobaksindustrien udtaler endvidere i sit høringssvar, at der ikke er belæg for, at tobaksreklamer øger antallet af rygere eller øger totalforbruget af tobaksvarer.

Så er det, man må spørge sig selv: Hvorfor i alverden poster tobaksindustrien så mange millioner kroner ud i reklamer, hvis de ikke virker? Hvis de ikke øger antallet af rygere eller øger salget af tobaksvarer, er det jo virkelig at smide penge ud ad vinduet. Og hvis tobaksreklamerne alligevel ikke virker, behøver industrien jo ikke ligefrem græde over et forbud imod dem.

Tobaksindustrien har givet os nogle bilag fra undersøgelser, der skulle være dokumentation for, at tobaksreklamer ikke virker efter hensigten.

Kræftens Bekæmpelse har modsat sendt os bilag fra undersøgelser, hvor der er en solid dokumentation for, at tobaksreklamer virker – desværre.

Derfor skal der et forbud til, så fuld støtte til forslaget fra Kristeligt Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Jeg tager ikke ordet, fordi jeg er uenig med ordføreren fra Kristeligt Folkeparti, tværtimod, men Kristeligt Folkeparti rejser spørgsmålet om forbud mod salg af tobaksvarer til unge under 15 år, som vi eksempelvis har det for alkohol.

Vi har ikke i vores parti taget stilling til et sådant forslag endnu. Personlig synes jeg, at det må være en naturlig opfølgning af de øvrige tiltag, der er gjort. Regeringen har derimod henvist til, at man lige vil se resultaterne af forbudet mod salg af alkohol, inden man tager stilling til det andet.

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Fru Tove Videbæk udtalte, og jeg har ikke helt fat i citatet, men det var noget med, at tobaksreklamerne påvirker unge mennesker, ved at man reklamerer med, at man bliver tynd, glad, afslappet af at ryge.

Så vil jeg spørge fru Tove Videbæk, om det ikke er fru Tove Videbæk bekendt, at det er forbudt at reklamere på den måde, at fremkomme med sådan et budskab i en reklame? Det er også forbudt at antyde det. Det er altså ikke nok med, at det er forbudt i skrift, man må heller ikke antyde det.

Der var for nogle år siden et cigaretmærke, der annoncerede ved at lægge en pakke cigaretter oven på en vægt, hvilket skulle antyde, at man holdt vægten, ved at man røg, eller at man måske direkte ville tabe sig, og den blev forbudt. Sådan er vores lovgivning i dag i Danmark; det må man ikke. Modellerne i tobaksreklamer må heller ikke henvende sig til unge mennesker; de skal være over 30 år. Er det ikke fru Tove Videbæk bekendt?

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Fru Tove Videbæk sagde, at jeg tidligere havde sammenlignet tobaksreklamer med reklamer for slik og plasticposer. Det var faktisk ikke noget, jeg sammenlignede med, men det, jeg sagde, var, at man kunne sætte spørgsmålstegn ved, hvad der ellers skulle forbydes af reklamer, og jeg nævnte bl.a. alkohol, men også osen fra bilerne. Skal vi forbyde bilreklamer, fordi bilerne oser og gør nogle folk syge? Det mener jeg overhovedet ikke vi skal.

Det her forslag er selvfølgelig stadig væk et led i en nedgørelse af dem, der fremstiller nogle varer i det her land. Det skal de naturligvis have lov til, indtil det bliver forbudt overhovedet at sælge tobak i Danmark.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Så er det fru Tove Videbæk til at svare.

(Kort bemærkning).

Tove Videbæk (KRF):

Fru Henriette Kjær nævnte om disse livsstilsreklamer, at det er forbudt at reklamere på de måder, som blev nævnt. Ikke desto mindre bliver der reklameret på denne måde.

Fru Birthe Skaarup talte om disse forskellige reklamer, som hun havde nævnt, om man skulle

forbyde reklamer for slik osv. osv. osv. Dér vil jeg gerne påpege mit ærinde med at bringe det frem, og det var at påpege og nævne, at tobakken er den absolut største dræber overhovedet. Tobakken dræber hvert år 13.000 mennesker, og tobakken alene er dobbelt så stor en dræber som alle de andre ni på dødens top 10 tilsammen. Derfor mener jeg ikke, vi kan sammenligne med de øvrige ting.

Hr. Graversen nævnte, at man måske vil tage forbud mod salg af tobak op senere som en naturlig opfølgning, og man vil se på resultaterne af forbudet mod salg af alkohol til unge under 15 år osv.

Jeg ser frem til, at et sådant lovforslag kommer på bordet, og vi kan da sige allerede nu, at Kristeligt Folkeparti helt afgjort vil støtte et sådant lovforslag.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Så er det hr. Tom Behnke som ordfører.

Tom Behnke (FRI):

Når der er tale om et i øvrigt fuldt lovligt produkt, der må fremstilles, sælges, besiddes og indtages her i landet, har vi i Frihed 2000 den opfattelse, at det så også skal være fuldt lovligt at reklamere for det pågældende produkt. Alene af den grund kan vi ikke støtte regeringens lovforslag.

Men jeg har en række spørgsmål til regeringen og til regeringspartierne, for hvis det virkelig er så farligt, som der bliver sagt, og som det bliver fremhævet og endda med høj røst gentaget flere gange fra Folketingets talerstol, og når et flertal af partier i Folketinget har tilkendegivet, at man mener, det er så farligt, hvorfor fremsætter regeringen så ikke et forslag om totalt forbud mod tobak i Danmark? Hvorfor tager man ikke skridtet fuldt ud? Hvis det er så farligt, som man lægger op til, hvorfor så ikke indføre et totalforbud? Regeringen har tilsyneladende et flertal i Folketinget bag sig til at gøre det. Hvorfor gør man det ikke?

Man påstår, at forslaget skal have den ønskede effekt, at der skal være færre, der ryger. Men virkeligheden viser jo noget andet. I Norge har man haft totalforbud mod reklamer i 25 år. Der er 34 pct. af den voksne befolkning, der ryger. I Danmark er det 31 pct. af den voksne befolkning.

Spørgsmålet er derfor: Har reklameforbud overhovedet nogen effekt? Ja, hvis man sammenligner Danmark og Norge, har det ikke.

Så bliver der sagt, at børn og unge begynder at ryge, fordi de ser reklamer for cigaretter eller lignende. Det tror jeg ikke på. Det er heller ikke min egen personlige erfaring. Når børn og unge begynder at ryge, er det, når de kommer sammen med nogle andre skidte knægte fra skolen eller i deres kammeratskabskreds; man bliver lokket til at ryge på grund af gruppepresset. Det er da ikke reklamerne i eller andet Alt for Damerne på side 38, som børn og unge sidder og kigger på og tænker: Nej, nu må jeg også begynde at ryge – overhovedet ikke; det er deres kammerater, der lokker dem til at ryge. I mange tilfælde er det måske også ældre børn og unge, som de yngste ser op til; de synes, at de vil kunne gøre det lige så godt som dem. Det har altså ikke meget med reklamerne at gøre.

Men hvis nu regeringen til trods for det her stadig væk har en tro på, at lovforslaget har en effekt, hvorfor har man så ikke indregnet det i konsekvenserne af lovforslaget? De økonomiske konsekvenser må jo nødvendigvis blive, at staten mister nogle indtægter på salg af tobak. Det har man ikke gjort. Nej, for regeringen tror nemlig ikke selv på, at forslaget har nogen som helst effekt. Man forventer et kontinuerligt, vedvarende salg af tobak og lige så mange kroner i indtægter til staten. For ellers ville man jo have skrevet det. Så ville man jo have vurderet, at det med reklamer kan nedsætte forbruget med 20, 30, 40 pct., og det må være så og så mange millioner kroner, som statskassen går glip af. Det har man ikke gjort. Hvorfor har man ikke det? Jeg tror, det er, fordi man i regeringen ikke selv tror på forslaget her.

Så påstår man, at det ikke har nogen konsekvenser for erhvervslivet, at man gennemfører forslaget her. Hvordan kan man påstå det, når vi ved, at i tusindvis af kiosker og lign. skal have rykket hele facaden ned og sat ny facade op på butikken? Det er da en konsekvens for erhvervslivet; alt andet er da vrøvl.

Hvordan forestiller man sig i regeringen, at alt dette skal nå at blive gennemført ude i det ganske land inden den 1. juli 2001? Det kan simpelt hen ikke lade sig gøre. Det er fuldstændig umuligt at vedtage en lov af denne her karakter, hvor man pålægger erhvervslivet at gøre det.

Et lille kuriosum vil jo være, at hvis forslaget her gennemføres i sin nuværende ordlyd, har det altså også den konsekvens, at f.eks. Tobaksmuseet ovre på Amagertorv ikke længere må have lov til at reklamere; det må de ikke. Man må på Nationalmuseet f.eks. ikke i fremtiden

lave udstillinger om tobak eller tobakkens historie; det vil være forbudt ifølge forslaget. Og man må slet ikke reklamere for, at man gør det.

Så er spørgsmålet også til ministeren: Hvorfor har der slet ikke været nogen høringsrunde på det her? Var det noget, man sådan bare lige hurtigt skulle have igennem Folketinget? Er det derfor, man har undladt at høre parterne om det her?

Jeg har også et spørgsmål til den formulering, der er i forslagets § 2, stk. 2, nr. 2, og dér er mit spørgsmål til ministeren: Hvordan forestiller ministeren sig, at tobaksindustrien skulle kunne undersøge det ganske land for alle mulige store, små og bittesmå produkter og deres navngivning, inden man navngiver et nyt tobaksprodukt? Hvordan skal tobaksindustrien overhovedet kunne overholde den paragraf? Det kan man da ikke. Ligeegyldigt hvad de vælger at kalde et nyt produkt, vil man kunne komme og sige: Hov, der er en lille dippedut oppe i Hjørring, som man har kaldt ved samme navn; altså bliver det forbudt. Det kan man ikke. Man kan ikke pålægge industrien den opgave at skulle udføre det.

Nu er der rødt lys. Jeg havde adskillige sider mere med kritik af forslaget. Konklusionen er, at vi stemmer imod.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Det kommer ikke bag på os andre, at Frihed 2000 stemmer imod.

Jeg vil godt sige til spørgsmålet fra hr. Tom Behnke om, hvorfor vi ikke forbyder hele tobaksindustrien – hvis det skulle forstås på den måde – at det gør vi naturligvis ikke, for vi ønsker jo ikke et totalforbudsland. Vi ønsker specielt ikke at være overformyndere for voksne mennesker. Men vi vil gøre alt, alt, hvad vi kan, for at forhindre, at nye starter på noget, der er så sundhedsskadeligt, som tobaksrygning beviseligt er. Det er også i det lys, forslaget her skal ses.

Man kan sige, og det tror jeg at alle læger og hele sagkundskaben vil give mig medhold i, at hvis man havde kendt tobakkens skadevirkninger, dengang man startede med at indføre tobak i Danmark, var det jo slet ikke blevet tilladt.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FRI):

Så er det jo tydeligt for enhver, hvor ynkeligt det er. Man ønsker ikke et totalforbudsland, men

man vil gøre alt for at forhindre, at der kommer nye rygere til. Altså enten-eller.

Hvis det er så skadeligt, som man påstår, hvis det er den eneste årsag til, at de pågældende mennesker dør af det her, så burde der nedlægges et absolut forbud med det samme. Men det kan man ikke dokumentere, det kan man ikke sandsynliggøre, og det er derfor, man ikke vil gøre det.

Det med, at man ikke vil have et totalforbudsland, skal Socialdemokratiet langt længere ud på landet med. Selvfølgelig vil man det. Socialdemokratiet beviser da dag efter dag, at man ønske at lovgive på alle mulige områder; man ønsker at regulere danskernes hverdag minut for minut livet igennem. Så lad være med det. Det er noget pjat. Næh, grunden til, man ikke gør det her, er nemlig, at man ikke kan dokumentere det.

Men lad mig så sige en anden ting, som jeg synes ville være meget bedre end det her, hvis man sådan virkelig skulle gå til den, for det er jo ikke reklamen i ugebladet, der gør, at folk tænker sig en smøg. Hvad er det egentlig, der gør, at folk ryger? Prøv at lægge mærke til, hvad der sker, når folk kommer ind et fremmed sted. Det første, de gør, er, at de tjekker: Er der askebægre? Hvis der er askebægre, begynder de at ryge. Hvis der ikke er askebægre, lader de være. Jeg tror, man skulle stille et forslag om forbud mod askebægre i stedet for.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Hr. Tom Behnke fremkommer med totalt uunderbyggede påstande om Socialdemokratiet, som nærmest skulle ønske at indføre et forbudssamfund. Det er vi ikke interesseret i.

Men vi har både pligt til og ansvar for, at vi forhindrer skadevirkninger af f.eks. tobak, at vi prøver at oplyse på alle mulige måder om, hvad der er skadeligt, og hvad der ikke er skadeligt.

Sagen er jo, at vore sundhedsudgifter i Danmark er utrolig store. Hr. Tom Behnke var før inde på, at vi mistede nogle indtægter ved tobaksafgifter. På længere sigt vil det såmænd blive fuldt ud opvejet af det, vi sparer på sundhedsudgifter, på hospitalsophold. Der er utrolig mange, der ligger på vore sygehuse med følgesygdomme af tobak. Jeg tror, det er noget med en femtedel på medicinske afdelinger.

Så der er meget stor dokumentation for, at tobak er skadeligt.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FRI):

Det er glimrende, for det giver mig mulighed for at sige nogle af de ting, jeg ikke nåede i mit første indlæg. Det er jeg glad for.

Til hr. Holger Graversen vil jeg indledningsvis sige, at det med sundhedsudgifterne jo er en hel diskussion værd i sig selv.

Det, som allerflest danskere kommer til skade ved og kommer på hospitalet ved, er sportsudøvelse. Skulle man så forbyde sport, fordi det giver så store sundhedsudgifter? Næh, selvfølgelig skal man ikke det.

Langt de fleste danskere kommer til skade i deres fritid. Skulle man så forbyde danskerne at have fritid bare for at spare på sundhedsudgifterne? Nej, selvfølgelig skulle man ikke det.

Det er i det hele taget farligt at leve livet. Sådan er det. Det har nogle konsekvenser, og når man livet igennem træffer nogle valg, må man tage konsekvensen af de valg, man har truffet.

Det er så det, Socialdemokratiet ønsker at danskerne ikke skal have lov til. Man må ikke træffe et valg, og man må ikke tage konsekvensen af det valg, man har truffet.

Men en anden ting vedrørende det her forslag, som jeg lige vil nævne til sidst, inden der er absolut rødt lys, er, at konsekvensen af det her jo også bliver, at hvis nu f.eks. en hemmelig agent på et værtshus deler tændstikæsker ud med reklamer for Prince, og hvis så DCP'erne – altså Dansk Cigaretpoliti – kommer lige efter og opdager, at der ligger sådan nogle tændstikæsker, hvem er det så, der skal ifalde straf? Er det værtshusholderen? For det fremgår jo af forslaget, at der absolut ikke må reklameres nogen steder.

Men afslutningsvis: Jeg glæder mig til at høre alle ministrenes svar på alle de mange spørgsmål, jeg har stillet.

Sundhedsministeren (Arne Rolighed):

Tobakken er den enkeltfaktor, der påvirker vores sundhed mest negativt. Ca. 13.000 dør årligt med tobak som årsag. Det taler sit tydelige sprog.

Forbud mod tobaksreklame er et væsentligt bidrag til at begrænse rygningen; det viser dokumentationen, og hvorfor skulle industrien ellers bruge et sted mellem 50 og 75 mio. kr. på re-

klameudgifter, hvis ikke de fik noget for pengene?

Vi ser gerne på den sammenblanding, der kan være mellem tobaksmærker og andre varemærker, i det arbejde, der nu skal foregå i udvalget. Vi ser også gerne på det spørgsmål, der er rejst omkring sponsorering, herunder om man f.eks. fortsat kan sponsorere Det Kgl. Teater. Hele sponsorproblematikken ser vi gerne på under udvalgsarbejdet.

Jeg vil gerne sige om spørgsmålet om tobaksforbud for unge under 15 år, som også har været rejst i debatten, at det er rigtigt, at vi i regeringen afventer at få erfaringer ind fra samme forbud imod alkoholsalg, inden vi overvejer at bringe det i forslag også på tobaksområdet. Man har også erfaringer i Norge, som vi gerne vil drage nytte af, inden vi fremsætter et forslag her i Tinget.

Der har været kritik af hele høringsproceduren: Hvorfor har det ikke været til høring? Til det kan jeg oplyse, at det oprindelige forslag, der har været sendt til høring i oktober 1999, byggede på implementering af EF-direktivet fra 1998. Det blev i oktober 2000 annulleret af Domstolen. Men da det forslag, der her er fremsat, indholdsmæssigt følger det annullerede direktivs bestemmelse, er det ikke set fornødent, at vi laver en ny høringsprocedure.

Hr. Tom Behnke og andre har rejst en række spørgsmål, som jeg vil foreslå vi går i udvalget og får undersøgt og diskuteret. Derfor skal jeg slutte af med at sige tak for en rigtig god debat, jeg vil ønske et godt udvalgsarbejde, og ministeriet deltager jo meget gerne i udredninger af alle relevante spørgsmål.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 57:

Forslag til folketingsbeslutning om udvidelse af reglerne for adgang til patientbehandling i udlandet.

Af Jørgen Winther (V), Henriette Kjær (KF), Birthe Skaarup (DF) og Tom Behnke (FRI).
(Fremsat 29/11 2000).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Sundhedsministeren (Arne Rolighed):

Tak for ordet.

Jeg har den grundlæggende opfattelse, at patienter skal kunne komme til behandling i udlandet, hvis vi ikke kan hjælpe i Danmark. For øjeblikket har jeg et forslag til et nyt regelsæt om adgang til forskningsmæssig behandling i udlandet i høring, og jeg forventer, at det kan træde i kraft allerede omkring 1. februar 2001. Jeg er derfor meget enig i intentionerne bag en del af beslutningsforslaget.

Efter det nye regelsæt vil en amtskommune, hvis vi ikke kan tilbyde behandling på et dansk sygehus, kunne henvise en patient til forskningsmæssig behandling i udlandet, når patienten er indstillet til det af en højtspécialiseret sygehusafdeling, en såkaldt landsdelsafdeling.

Den forskningsmæssige behandling kan omfatte både behandling, der kan helbrede, livsforlængende behandling og behandling, der kan give patienten bedre livskvalitet i den sidste periode af livet, f.eks. i form af palliation eller smertelindring.

Selvfølgelig skal den forskningsmæssige behandling opfylde almindeligt anerkendte krav til videnskabelige forsøg, og den skal foregå i samarbejde med et dansk sygehus. Det er vigtigt, at vi på den måde beskytter danske patienter mod forsøgsbehandling, der ikke lever op til de etiske og videnskabelige krav til forskningsmæssig behandling, som vi almindeligvis stiller her i landet.

Jeg synes, det ville være uetisk og uacceptabelt at henvise patienten til en usystematisk, uprotokoleret eksperimentel behandling i udlandet, som vi ikke vil godtage her i Danmark.

Kompetencen til at godkende henvisning til forskningsmæssig behandling i udlandet er i den kommende bekendtgørelse ikke givet til

Sundhedsstyrelsen, som forslagsstillerne foreslår, men til amterne. Det synes jeg er en god idé. På flere områder vil de nye regler være gunstigere for patienterne end det, forslagsstillerne foreslår. Lad mig nævne et par eksempler:

Henvisningskompetencen er efter de nye regler lagt ud til alle lands- og landsdelsafdelinger inden for de pågældende områder. Jeg mener ikke, som forslagsstillerne foreslår, at det er nødvendigt at indskrænke den til de relativt få afdelinger, som besidder den højeste danske ekspertise på området.

Med de nye regler vil behandlingen være vederlagsfri for patienten. Betalingen bør efter min mening ikke effektueres som et tilskud, som forslagsstillerne foreslår. Så bliver det kun de velbærgede, der kan få glæde af ordningen, og det er helt uacceptabelt.

Jeg er som sagt meget enig i intentionerne bag den del af beslutningsforslaget, der vedrører forskningsmæssig behandling. Det gælder derimod ikke den del af forslaget, som ud over protokollerede forsøg også omfatter eksperimentel behandling, dvs. udokumenteret behandling, som gives uden at leve op til de etiske og videnskabelige krav til forskningsmæssig behandling. En sådan ordning kan jeg ikke støtte.

Eksperimentel behandling bør kun gives til enkelte eller ganske få patienter som et led i opstart af et egentligt forskningsprojekt. Det er den måde, den danske sundhedsvidenskabelige forskning og den kliniske forskning har udviklet sig på igennem mange, mange år og har nået store resultater. I dette perspektiv vil jeg gerne invitere de sundhedspolitiske ordførere til en drøftelse af, om rammerne og vilkårene for eksperimentel behandling i Danmark er, som de skal være.

Har patientpresset ført til en nedtoning af den eksperimentelle behandling på de danske sygehuse og derved været med til at begrænse opstart, udvikling af nye kliniske forskningsprogrammer her i landet og hjemtagning og nye behandlingstilbud fra udlandet? Og er det med til at forklare, at så relativt mange drager udenlands til eksperimentel behandling? Jeg indgår gerne i en konstruktiv drøftelse af dette emne.

Den ene del af beslutningsforslaget er således overflødig og allerede i al væsentlighed på vej til at blive gennemført, og den foreslåede hjemmel i sygehusloven til at henvise til forskningsmæssig behandling i udlandet eksisterer allerede.